

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

บทที่ 9

การพัฒนาองค์กร

การพัฒนาองค์การ หมายถึง การกำหนดทิศทางและการวางแผนอย่างมีระบบในเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อนำพาองค์การให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามการปรับตัวของปัจจัยและความเจริญก้าวหน้าของสภาพแวดล้อมรอบองค์การ

วัตถุประสงค์ด้านกระบวนการ หมายถึง เป้าหมายที่จะปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้สมาชิกปฏิบัติงานร่วมกันได้ดีขึ้น

ส่วนวัตถุประสงค์ด้านการผลิต หมายถึง การปรับปรุงผลงานของสมาชิก เป้าหมาย โดยจะเน้นที่ผลงานที่ทำสำเร็จแล้วก่อน เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ด้าน จึงพบว่า การพัฒนาองค์การ จะมีวัตถุประสงค์มุ่งช่วยเหลือองค์การและสมาชิกในเรื่อง ดังนี้

- 1. เพื่อพัฒนาการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงองค์การให้ทันสมัย** ให้องค์การมีระบบที่สามารถยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพงานในทุกลักษณะ และหลุดพ้นจากระเบียบปฏิบัติต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจที่ดี มุ่งส่งเสริมให้องค์การปฏิบัติงาน

2. เพื่อเพิ่มการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยส่งเสริมให้มีการรวมพลัง คิดค้นหาเทคนิคกลไกในการปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่อง โดยการวางกฎระเบียบ ในการวิเคราะห์การทำงาน การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนสร้างวิธีการที่จะป้อนข้อมูลย้อนกลับในขณะที่ยังดำเนินการและหน่วยงานต่างๆ กำลังปฏิบัติงาน

3. เพื่อมุ่งช่วยองค์การให้สามารถตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้สูง และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นได้อย่างดีที่สุดในมาตรฐาน

4. เพื่อส่งเสริมให้มีทัศนคติแบบร่วมมือร่วมใจต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ขององค์การร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งลดทัศนคติแบบแข่งขันซึ่งดีซึ่งเด่นในระหว่างหน่วยงานที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

5. เพื่อประสานเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน โดยส่งเสริมให้บุคคลในทุกระดับชั้นขององค์การได้วางแผนการปฏิบัติงาน โดยมุ่งยึดถือเอาเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์รวมขององค์การเป็นแนวทาง

6. เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การ รวมถึงตลอดถึงระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกๆ ระดับชั้นขององค์การด้วย
- 7 . เพื่อขจัดอุปสรรคข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ข้อความระหว่างบุคคลและกลุ่มคนทั้งในแนวราบและแนวตั้ง
8. เพื่อมุ่งช่วยให้บุคคลในองค์การเผชิญหน้าและแก้ปัญหาความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ โดยยึดถือว่าคุณภาพเป็นสิ่งธรรมดาที่องค์การจะหลีกเลี่ยงไม่ได้
9. เพื่อนำองค์การไปสู่การจัตองค์การที่มีการตัดสินใจ ที่มีพื้นฐานมาจากฐานข้อมูลมากกว่าคำนึงถึงอำนาจตามบทบาทในตำแหน่ง
10. เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่ล้าสมัยและเป็นตัวถ่วงความเจริญขององค์การ ให้เป็นแรงผลักดันหรือตัวเสริมสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่ดี

1. สร้างความเข้าใจอย่างถูกต้องแก่สมาชิกทุกคนในองค์กร
2. หาแนวร่วมทางพฤติกรรมและแนวความคิดเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง
3. มุ่งเน้นการกระทำต่อทั้งระบบและทุกหน่วยงานในองค์กร
4. มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ
5. มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบสมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วม
6. ยึดหลักการทำงานเป็นทีม
7. มีการจูงใจให้เกิดความร่วมมือตามความเหมาะสมของสถานการณ์
8. ปลุกจิตสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรให้แก่สมาชิกทุกคน
9. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน

ขั้นตอนในการพัฒนาองค์กร มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจเป็นการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาองค์กร และเตรียมพร้อมในการวางแผนเพื่อรับสถานการณ์ดังกล่าว

ขั้นที่ 2 การรวบรวมปัญหา เป็นการรวบรวมปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาขององค์กร ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจุดอ่อน จุดแข็งขององค์กรด้วย

ขั้นที่ 3 การวางแผนเพื่อพัฒนาองค์กรเป็นการวางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการสร้างขวัญและกำลังใจแก่สมาชิกในองค์กร

ขั้นที่ 4 การสร้างกลุ่มเพื่อพัฒนาองค์กรเป็นการรวมกลุ่มทีมงานในองค์กร แต่ละทีมจะประกอบด้วย หัวหน้างานและสมาชิกที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับร่วมกันคิดร่วมกันสร้างความรู้สึกที่ดีในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาส่วนตัว และการนิินทาวาร้ายกัน โดยหวังว่าทุกทีมจะทำงานเพื่อพัฒนาองค์กร

ขั้นที่ 5 การสอดแทรกกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์การ เป็นการวางแผนเพื่อเริ่มต้นกิจกรรมในการพัฒนาองค์การ โดยเริ่มต้นจากการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือคณะที่ปรึกษาในการพัฒนาองค์การ โดยเฉพาะอาจจะเป็นวิทยากรจากภายนอกหรือบุคลากรที่มีความรู้ในภายในองค์การก็ได้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

5.1 กำหนดข้อตกลงและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

5.2 เลือกเวลา สถานที่และวิธีปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบุคคล

5.3 รวบรวมข้อมูลที่ปรึกษา โดยการสังเกต สัมภาษณ์และให้กรอกแบบสอบถามก็ได้

5.4 การสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาองค์การ

ขั้นที่ 6 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาองค์การ เป็นการทบทวนผลจากการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาองค์การ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาองค์การต่อไป

การสร้างทีมงาน หมายถึง การประสานความร่วมมือของกลุ่มบุคคล ในการปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ ความสำเร็จของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพตามภาระกิจที่ได้รับมอบหมาย

1. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในทีมงาน
2. เพื่อรวบรวมความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถของสมาชิกในการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมความคิดของสมาชิกในการแก้ปัญหาของงานที่ได้รับมอบหมาย
4. เพื่อเพิ่มทักษะของการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
5. เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในทีมงาน
6. ช่วยเสริมสร้างและกระตุ้นขวัญกำลังใจซึ่งกันและกันภายในทีมงาน
7. ช่วยลดข้อผิดพลาดในการคิดและตัดสินใจให้น้อยลง
8. ช่วยเพิ่มวิสัยทัศน์และแนวความคิดใหม่ๆ ของสมาชิกในทีมงาน
9. ฝึกทักษะของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

ลักษณะงานที่มีประสิทธิภาพในการสร้างทีมงาน

1. บรรยากาศของการทำงานเป็นทีมไม่ตึงเครียด มีความสะดวกสบายและมีลักษณะไม่มีพิธีรีตอง
2. สมาชิกมีความเข้าใจและยอมรับภารกิจของกลุ่ม
3. สมาชิกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงาน และต่างก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน
4. สมาชิกได้มีโอกาสแสดงออกและใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตน เพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทีม
5. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องงานไม่ได้เอาเรื่องส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง
6. ทีมงานมีความตระหนักรู้และยอมรับภารกิจของทีมงาน
7. การตัดสินใจของกลุ่มเป็นการตัดสินใจที่ได้ฉันทานุมัติจากทุกฝ่าย ไม่ใช่ตัดสินใจโดยเสียงส่วนใหญ่
8. มีการมอบหมายงานให้สมาชิกปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน และยอมรับปฏิบัติภารกิจเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ
9. บรรดาสมาชิกในกลุ่มยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน
10. การวิจารณ์เป็นไปอย่างตรงไปตรงมาและเปิดเผย มีการแสดงความคิดเห็นเพื่แก้ปัญหาในการทำงาน
11. กลุ่มจะมีอิสรภาพในการทำงานของตนเอง

การรีปรับระบบเป็นความคิดตาม
ทฤษฎีใหม่ที่จะปรับองค์การธุรกิจ เพื่อ
รองรับการแข่งขันอย่างเสรีในยุคโลกไร้
พรมแดน มีการปรับลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น
ปรับลดขั้นตอนการทำงานปรับลดการใช้
เอกสาร ปรับลดเวลา ที่เป็นสิ่งอุดร้งความ
เจริญก้าวหน้าขององค์การ

การรื้อปรับระบบ หมายถึง การคิดและการออกแบบกระบวนการทางธุรกิจใหม่ อย่างถอนรากถอนโคน ไม่ยึดติดกับสิ่งที่เป็นอยู่ แต่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อให้ เกิดการปรับปรุงวิธีการประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ซึ่งไม่ใช่การจัดองค์การใหม่ ลักษณะขององค์การธุรกิจที่ควรจะมีรื้อปรับระบบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. เป็นบริษัทที่อยู่ในอาการสาหัส มีต้นทุนการผลิตสูง อัตราขายล้มเหลวต่ำเป็น 3-5 เท่า เมื่อเทียบกับคู่แข่งขั้นต้องการการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด
2. เป็นบริษัทที่ไม่ได้มีปัญหาในปัจจุบัน แต่ผู้บริหารสายตากว้างไกล มองเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นคู่แข่งหน้าใหม่ ความต้องการของลูกค้า สภาพเศรษฐกิจ หรือ การเมืองการปกครองเปลี่ยนไป ซึ่งคุกคามต่อความสำเร็จขั้นพื้นฐานของบริษัท
3. เป็นบริษัทที่อยู่ระดับแนวหน้า แต่ผู้บริหารเป็นประเภททะเยอทะยาน ชอบบรูกรับ เร็ว มองการรื้อปรับระบบเป็นโอกาสทิ้งทะยานห่างคู่แข่งขั้นยิ่งขึ้นไปอีก

การรื้อปรับระบบจะมุ่งไปสู่ประเด็นหลัก คือ กระบวนการไม่ใช่หน้าที่ขององค์กร ซึ่งการรื้อปรับกระบวนการนั้นมีหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. ค้นหากระบวนการที่ก่อให้เกิดปัญหาให้พบ ซึ่งอาจจะมีมากกว่า 1 ปัญหา
2. กระบวนการใดที่ก่อให้เกิดผลกระทบมากที่สุดต่อลูกค้าขององค์กร
3. พิจารณาถึงความเป็นไปได้ของความสำเร็จในการรื้อปรับระบบ

หลังจากที่เราพิจารณาหลักการข้างต้นแล้ว จะต้องให้ความสำคัญต่อลูกค้า โดยการศึกษาถึงความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นหลัก แล้วนำไปสู่การออกแบบกระบวนการเสียใหม่ เพื่อรองรับกับความต้องการของลูกค้า

ความผิดพลาดที่มักเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในการรื้อปรับระบบ มีดังนี้

1. พยายามแก้ไขกระบวนการแทนที่จะสร้างขึ้นใหม่
2. ไม่ได้มุ่งที่กระบวนการแต่ไปมุ่งที่ความต้องการขององค์กร
3. การไม่ยอมรับกระบวนการใหม่ที่เสนอเข้ามาเพราะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายอย่างคาดไม่ถึง
4. ไม่ลงมือทำทันทีและอย่างรวดเร็ว มักจะค่อยเป็นค่อยไปเพราะเกรงความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น
5. การจำกัดขอบเขตของปัญหาหรือกำหนดปัญหาที่จะให้แก้ทุกอย่างไว้ล่วงหน้า ไม่ใช่วิธีการของการรื้อปรับระบบ
6. การรื้อระบบจากด้านล่าง การรื้อระบบมักไม่เกิดขึ้นจากด้านล่างขึ้นข้างบน

7. การมอบหมายตำแหน่งผู้นำในการรื้อปรับระบบให้แก่คนที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความล้มเหลวในระบบขึ้น เพราะไม่ใช่ใครๆ ก็เป็นได้
8. โครงการรื้อปรับระบบมากเกินไป แม้จะมีหลายเรื่องที่ต้องปรับระบบก็ตาม แต่ควรจะต้องเน้นพุ่งเป้าไปที่เรื่องใดก่อนเรื่องหนึ่งที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดก่อน
9. บริษัทไม่ถือว่าการรื้อปรับระบบเป็นภารกิจสำคัญอันดับแรก
10. เน้นการออกแบบกระบวนการ แต่ไม่นำไปสู่การปฏิบัติ
11. ไม่ยอมรับความเจ็บปวด
12. ถอยเมื่อเผชิญแรงต้าน การรื้อปรับระบบนั้นควรคาดหมายไว้เลยว่าจะต้องพบกับก่อกต่อต้านและต้องไม่ท้อถอย

1. การพัฒนาองค์การมีความหมาย และวัตถุประสงค์เพื่ออะไร จงอธิบาย
2. ในการพัฒนาองค์การ มีขั้นตอนในการทำอะไร จงอธิบาย
3. ลักษณะงานที่สำคัญ ในการสร้างทีมงานคืออะไร มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง
4. กระบวนการหรือปรับระบบที่สำคัญ มีกระบวนการอย่างไร จงอธิบาย